

Кедендік декларациялау

Сабақтың мақсаты: кедендік декларациялардың түрлерімен таныстыру және оларды толтыруды үйрету.

Тасымалдаушы немесе Кедендік реттеу туралы кодексте көрсетілген өзге де тұлғалар тауарлардың келуі туралы хабардар еткен кезден бастап кеден органының жұмыс уақытының үш сағаты ішінде:

- 1) тауарларды уақытша сақтауға орналастыруға;
- 2) тауарларды осы баптың 6-тармағында белгіленген тәртіппен келу орындарынан уақытша сақтау орнына дейін тасымалдауға (тасуға);
- 3) тауарларды кедендік декларациялауға;
- 4) тауарларды порттық АЭА немесе логистикалық АЭА аумағында еркін кеден аймағы кедендік рәсімімен орналастыруға;
- 5) тауарларды Еуразиялық экономикалық одақтың кедендік аумағынан әкетуге байланысты кедендік операциялардың біреуін жасауға міндетті.

Тауарлар кедендік рәсіммен орналастырылған кезде не Кедендік реттеу туралы кодексте көзделген жағдайларда кедендік декларациялауға жатады.

Егер осы Кодексте өзгеше белгіленбесе, кедендік декларациялауды декларант не кеден өкілі жүзеге асырады.

3. Кедендік декларациялау электрондық нысанда жүзеге асырылады.
4. Мынадай жағдайларда жазбаша нысанда кедендік декларациялауға:
 - 1) тауарларды кедендік транзит кедендік рәсімімен орналастырған кезде;
 - 2) жеке пайдалануға арналған тауарларға қатысты;
 - 3) халықаралық пошта жөнелтілімдерімен жіберілетін тауарларға қатысты;
 - 4) халықаралық тасымалдау көлік құралдарына қатысты;
 - 5) көліктік (тасымалдау), коммерциялық және (немесе) өзге құжаттарды, оның ішінде Қазақстан Республикасының халықаралық шарттарында көзделген құжаттарды кедендік декларация ретінде пайдаланған кезде;

Декларанттың кедендік декларациялауды электрондық нысанда іске асыруын қамтамасыз ету мүмкіндігі болмаса, кедендік декларациялау жазбаша нысанда жүзеге асырылуы мүмкін.

Кедендік декларация

1. Кедендік декларациялау кезінде кедендік декларацияның мынадай түрлері қолданылады:

- 1) тауарларға арналған декларация;
- 2) транзиттік декларация;
- 3) жолаушыларға арналған кедендік декларация;
- 4) көлік құралына арналған декларация.

2. Комиссия айқындайтын жағдайларда кедендік құн декларациясы толтырылады, онда тауарлардың кедендік құны туралы, оның ішінде тауарлардың кедендік құнын айқындау әдісі, тауарлардың кедендік құнының шамасы туралы, тауарлардың кедендік құнын айқындауға қатысы бар тауарлармен жасалатын мәміленің шарттары мен мән-жайлары туралы мәліметтер мәлімделеді.

Транзиттік декларация тауарларды кедендік транзиттің кедендік рәсімімен орналастыру кезінде пайдаланылады.

Жолаушыларға арналған кедендік декларация – жеке пайдалануға арналған тауарларды кедендік декларациялау кезінде, ал осы Кодексте көзделген жағдайларда жеке пайдалануға

арналған тауарларды кедендік транзиттің кедендік рәсімімен орналастыру кезінде пайдаланылады.

Көлік құралына арналған декларация – халықаралық тасымалдау көлік құралдарын кедендік декларациялау кезінде, ал осы Кодексте көзделген жағдайларда керек-жарақтарды кедендік декларациялау кезінде пайдаланылады.

4. Кедендік декларацияда көрсетуге жататын мәліметтердің тізбесі кедендік төлемдерді, салықтарды есептеу және төлеу, ішкі нарықты қорғау шараларын қолдану, кедендік статистиканы қалыптастыру, тыйым салулар мен шектеулердің сақталуын бақылау, кеден органдарының зияткерлік меншік объектілеріне құқықтарды қорғау жөнінде шаралар қабылдауы үшін, сондай-ақ Еуразиялық экономикалық одақтың кеден заңнамасының, Қазақстан Республикасының кеден және өзге де заңнамасының сақталуын бақылау үшін қажетті мәліметтермен ғана шектеледі.

Кеден Кодексінде, Қазақстан Республикасының халықаралық шарттарында айқындалатын және (немесе) Комиссия айқындайтын және Комиссия көздеген жағдайларда Қазақстан Республикасының заңнамасында айқындалатын жағдайларда және тәртіппен тауарлар шығару үшін қажетті мәліметтерді қамтитын көліктік (тасымалдау), коммерциялық және (немесе) өзге де құжаттарды, оның ішінде Қазақстан Республикасының халықаралық шарттарында көзделген құжаттарды тауарларға арналған декларация және транзиттік декларация ретінде пайдалануға жол беріледі.

Тауарларға арналған декларацияда көрсетілуге тиіс мәліметтер

1. Тауарларға арналған декларацияда:

1) мәлімделетін кедендік рәсім туралы;

2) декларант, кеден өкілі, тауарларды жөнелтуші, алушы, сатушы және сатып алушы туралы;

3) халықаралық тасымалдау көлік құралдары, сондай-ақ тауарлар Еуразиялық экономикалық одақтың кедендік аумағы арқылы тасымалданған (тасымалданатын) көлік құралдары туралы;

4) тауарлар туралы:

атауы, өндіріп алу кеден органдарына жүктелген кедендік төлемдерді, салықтарды, арнайы, демпингке қарсы, өтемақы баждарын және өзге де төлемдерді есептеу және өндіріп алу үшін, тыйым салулар мен шектеулердің сақталуын, ішкі нарықты қорғау шараларын қамтамасыз ету, кеден органдары зияткерлік меншік объектілеріне құқықтарды қорғау жөніндегі шараларды қабылдау, сәйкестендіру, Сыртқы экономикалық қызметтің тауар номенклатурасының бір он таңбалы кодына жатқызу үшін қажетті сипаттамасы;

Сыртқы экономикалық қызметтің тауар номенклатурасына сәйкес тауарлардың коды; тауарлардың шығарылған жері;

жөнелтуші елдің және межелі елдің атауы;

тауарларды өндіруші;

тауар белгісі;

Еуразиялық экономикалық одаққа мүше мемлекеттердің зияткерлік меншік объектілерінің бірыңғай кедендік тізіліміне және (немесе) Қазақстан Республикасының зияткерлік меншік объектілерінің кедендік тізіліміне енгізілген зияткерлік меншік объектісі болып табылатын тауар шығарылған жердің атауы;

орамалардың сипаттамасы;

баға, килограммен (брутто салмағы және нетто салмағы) және қосымша өлшем бірліктерімен саны;

тауарлардың кедендік құны (шамасы, тауарлардың кедендік құнын айқындау әдісі); статистикалық құны;

5) кедендік төлемдерді, салықтарды, арнайы, демпингке қарсы, өтемақы баждарын есептеу туралы:

кедендік баждардың, салықтардың, кедендік алымдардың, арнайы, демпингке қарсы, өтемақы баждарының мөлшерлемелері;

кедендік төлемдерді, салықтарды төлеу бойынша жеңілдіктер;

тарифтік преференциялар;

есептелген кедендік баждардың, салықтардың, кедендік алымдардың, арнайы, демпингке қарсы, өтемақы баждарының сомалары;

кедендік баждарды, салықтарды, арнайы, демпингке қарсы, өтемақы баждарын есептеу үшін қолданылатын валюталар бағамы;

6) тауарлармен жасалатын мәміле және оның шарттары туралы;

7) осы Кодекстің [8-бабына](#) сәйкес тыйым салулар мен шектеулердің сақталуы туралы;

8) тауарларды кедендік рәсіммен орналастыру шарттарының сақталуы туралы;

9) осы Кодекстің [179-бабында](#) көрсетілген тауарларға арналған декларацияда мәлімделген мәліметтерді растайтын құжаттар туралы;

10) сақталуын бақылау кеден органдарына жүктелген Қазақстан Республикасы заңнамасының сақталуын растайтын құжаттар туралы;

11) тауарларға арналған декларацияны толтырған адам туралы және оның жасалған күні;

12) Комиссия айқындайтын өзге де мәліметтер көрсетілуге тиіс.

2. Тауарларға арналған декларация нысанын толтыру тәртібін айқындау кезінде Комиссия кедендік рәсімге, тауарлардың санаттарына, оларды Еуразиялық экономикалық одақтың кедендік шекарасы арқылы өткізетін адамдарға және (немесе) тауарларды тасымалдау (тасу) жүзеге асырылатын көліктің түріне қарай тауарларға арналған декларацияда көрсетілуге тиіс мәліметтерді қысқартуға құқылы.

Транзиттік декларацияда көрсетілуге тиіс мәліметтер

1. Транзиттік декларацияда:

1) тауарларды көліктік (тасымалдау) құжаттарға сәйкес жөнелтуші мен алушы, декларант, тасымалдаушы;

2) тауарларды жөнелтуші ел және тауарлардың межелі елі;

3) тауарлар тасымалданатын көлік құралы;

4) коммерциялық, көліктік (тасымалдау) құжаттарға сәйкес тауарлардың атауы, саны және құны;

5) Сыртқы экономикалық қызметтің тауар номенклатурасына сәйкес кемінде алғашқы алты таңба деңгейіндегі тауарлардың коды туралы мәліметтер көрсетілуге тиіс.

6) Сыртқы экономикалық қызметтің тауар номенклатурасының әрбір коды бойынша тауарлардың брутто салмағы немесе көлемі, сондай-ақ, егер Еуразиялық экономикалық одақтың Бірыңғай кедендік тарифінде декларацияланатын тауарға қатысты қосымша өлшем бірлік белгіленген болса, қосымша өлшем бірліктердегі тауарлардың саны;

7) жүк орындарының саны;

8) көліктік (тасымалдау) құжаттарға сәйкес тауарлардың межелі пункті;

9) осы Кодекстің [8-бабына](#) сәйкес тыйым салулар мен шектеулердің сақталуы;

10) тауарлардың жоспарланатын ауыстырылып тиелуі немесе жолдағы жүк операциялары туралы мәліметтер көрсетілуге тиіс.

2. Транзиттік декларация нысанын толтыру тәртібін айқындау кезінде Комиссия тауарлардың санаттарына, оларды Еуразиялық экономикалық одақтың кедендік шекарасы арқылы өткізетін адамдарға және (немесе) тауарларды тасымалдау (тасу) жүзеге

асырылатын көліктің түріне қарай транзиттік декларацияда көрсетілуге тиіс мәліметтерді қысқартуға құқылы.

Кедендік декларацияда мәлімделген мәліметтерді растайтын құжаттар

1. Кедендік декларацияда мәлімделген мәліметтерді растайтын құжаттарға мыналар жатады:

1) тауарлармен мәмілелер жасалғанын растайтын құжаттар, ал мұндай мәміле болмаған жағдайда – тауарларды иелену, пайдалану және (немесе) оларға билік ету құқығын растайтын өзге де құжаттар, сондай-ақ декларанттың иелігіндегі өзге де коммерциялық құжаттар;

2) көліктік (тасымалдау) құжаттар;

3) кедендік декларацияны беретін адамның өкілеттіктерін растайтын құжаттар;

4) тыйым салулар мен шектеулердің, ішкі нарықты қорғау шараларының сақталуын растайтын құжаттар;

5) тауарлардың шығарылған жері туралы құжаттар;

6) Сыртқы экономикалық қызметтің тауар номенклатурасына сәйкес сыныптау кезінде пайдаланылған тауарлардың сипаттамаларын растайтын құжаттар,

7) кедендік төлемдердің, салықтардың, арнайы, демпингке қарсы, өтемақы баждарының төленгенін және (немесе) кедендік баждарды, салықтарды, арнайы, демпингке қарсы, өтемақы баждарын төлеу жөніндегі міндеттің орындалуын қамтамасыз етуді растайтын құжаттар;

8) кедендік төлемдерді, салықтарды төлеу бойынша жеңілдіктер берудің мақсаттары мен шарттарының сақталуын растайтын құжаттар;

9) кедендік баждарды, салықтарды төлеу мерзімінің өзгергенін растайтын құжаттар;

10) тауарлардың мәлімделген кедендік құнын, оның ішінде оның шамасын және тауарлардың кедендік құнын айқындау әдісін растайтын құжаттар;

11) тауарларды кедендік транзит кедендік рәсімімен орналастырған кезде оларды автомобиль көлігімен тасымалдаған жағдайда – халықаралық тасымалдың көлік құралын тіркеу және оның ұлттық тиесілілігі туралы құжат;

12) тауарларды мәлімделген кедендік рәсімдермен орналастырудың шарттарын растайтын құжаттар;

13) кедендік аумақтан тысқары жерде қайта өңдеу кедендік рәсімімен орналастырылған тауарларды қайта өңдеу өнімдерін ішкі тұтыну үшін шығару кедендік рәсімімен орналастыру кезінде тауарларды қайта өңдеу бойынша операциялардың мәлімделген құнын растайтын құжаттар;

Кедендік декларацияны беруге байланысты кедендік операциялар және оларды жасау тәртібі

- Кедендік декларация Қазақстан Республикасының кеден заңнамасына сәйкес кедендік декларацияларды тіркеуге құқылы кеден органына беріледі.
- Кедендік декларация берілген күн мен уақытты кеден органы тіркейді.

Кедендік декларацияны беру мерзімі

1. Еуразиялық экономикалық одақтың кедендік аумағына әкелінген тауарларға қатысты кедендік декларация тауарларды уақытша сақтау мерзімі аяқталғанға дейін не осы Кодексте белгіленген өзге мерзімде беріледі.

2. Еуразиялық экономикалық одақтың кедендік аумағынан әкетілетін тауарларға қатысты кедендік декларация, егер осы Кодексте өзгеше белгіленбесе, олар Еуразиялық экономикалық одақтың кедендік аумағынан кеткенге дейін беріледі.

Берілген кедендік декларацияны тексеру, берілген кедендік декларацияны тіркеуге не тіркеуден бас тартуға байланысты кедендік операциялар және оларды жасау тәртібі

1. Кеден органы берілген кедендік декларацияны осы баптың 5-тармағында көзделген тіркеуден бас тарту үшін негіздердің жоқтығын анықтау мақсатында оны тексеруді жүргізеді.

2. Кедендік декларацияны тіркеуге немесе тіркеуден бас тартуға байланысты кедендік операцияларды кеден органы кедендік декларация берілген кезден бастап кеден органы жұмыс уақытының бір сағатынан кешіктірмей жасайды.

Кеден органы мынадай кедендік декларацияны тіркеуден бас тартады:

1) кедендік декларация кедендік декларацияны тіркеуге құқылы емес кеден органына берілген;

2) кедендік декларацияны уәкілеттік берілмеген адам берген және (немесе) оған қол қойылмаған не ол тиісінше куәландырылмаған;

3) кедендік декларациялау нысаны сақталмаған;

4) кедендік декларацияда Еуразиялық экономикалық одақтың кеден заңнамасына сәйкес көрсетілуге жататын мәліметтер көрсетілмеген және (немесе) кедендік декларация оны толтырудың белгіленген тәртібіне сәйкес толтырылмаған;

5) қағаз жеткізгіштегі кедендік декларация белгіленген нысан бойынша жасалмаған және (немесе) электрондық кедендік декларацияның немесе қағаз жеткізгіштегі кедендік декларацияның электрондық түрінің құрылымы мен форматы осындай құжаттардың белгіленген құрылымдары мен форматтарына сәйкес келмеген;

Алдын ала кедендік декларациялау

1. Алдын ала декларациялау кезінде шетелдік тауарларға қатысты тауарларға арналған декларация, егер осындай тауарлар кедендік транзит кедендік рәсіміне сәйкес тасымалданатын жағдайларда, олар Еуразиялық экономикалық одақтың кедендік аумағына әкелінгенге дейін немесе тауарлар жөнелтуші кеден органы айқындаған жеткізу орнына жеткізілгенге дейін беріледі.

2. Алдын ала кедендік декларациялау кезінде өзінің сипаты бойынша кедендік декларацияны беру кезінде декларантқа белгісіз болуы мүмкін мынадай:

1) тауарлар тасымалданатын көліктің түрі туралы мәліметтерден басқа, тауарлар тасымалданатын көлік құралдары туралы;

2) кедендік декларацияда мәлімделген мәліметтерді растайтын жекелеген құжаттар туралы;

3) кедендік декларацияның түріне және (немесе) тауарлар санаттарына және олар тасымалданатын көліктің түріне байланысты Комиссия айқындайтын өзге де мәліметтерді қоспағанда, кедендік декларацияда көрсетуге жататын мәліметтер мәлімделуге тиіс.

Толық емес кедендік декларациялау

1. Толық емес кедендік декларациялау Еуразиялық экономикалық одақтың кедендік аумағынан әкетілетін тауарларға қатысты жүзеге асырылады.

2. Толық емес кедендік декларациялау кезінде көрсетілмеуі мүмкін мынадай:

1) тауарларды алушы туралы;

2) тауарлардың межелі елі және (немесе) сауда жасайтын ел туралы;

3) декларацияланатын тауарларды тасымалдау үшін пайдаланылатын көлік құралдары туралы;

Мерзімдік кедендік декларациялау

1. Мерзімдік кедендік декларациялау мынадай шарттар жиынтығында сақталған кезде жүзеге асырылады:

1) тауарларға арналған декларация – бір мәміле бойынша міндеттемелерді орындау есебіне жеткізу кезеңі ішінде екі немесе одан да көп партиямен – өткізілетін барлық тауарларға қатысты, ал мәміле болмаған кезде тауарларды иелену, пайдалану немесе оларға билік ету құқығын растайтын бір құжат бойынша немесе қайта өңдеу өнімдерін кедендік декларациялау кезінде тауарларды қайта өңдеу шарттары туралы бір құжат бойынша Еуразиялық экономикалық одақтың кедендік шекарасы арқылы беріледі;

2) Еуразиялық экономикалық одақтың кедендік шекарасы арқылы екі немесе одан да көп партиямен өткізілетін тауарларда беру кезеңі ішінде әрбір келесі партияда Сыртқы экономикалық қызметтің тауар номенклатурасына сәйкес он таңба деңгейінде бірдей коды (бірдей кодтары) болады;

3) Еуразиялық экономикалық одақтың кедендік шекарасы арқылы беру кезеңі ішінде екі немесе одан да көп партиямен өткізілетін барлық тауарлар:

2. Тауарларға арналған декларация мәлімделетін беру кезеңі басталғанға дейін беріледі. Беру кезеңі деп декларант мәлімдейтін кезең түсініледі, ол күнтізбелік отыз бір күннен аспайды және ол кезеңде:

Уақытша кедендік декларациялау

1. Мынадай:

1) тауарлар Еуразиялық экономикалық одақтың кедендік шекарасы арқылы құбыржол көлігімен өткізілген;

2) тауарларға қатысты саны және (немесе) кедендік құны туралы дәл мәліметтерді ұсыну мүмкін болмайтын жағдайларда тауарларға арналған уақытша декларация беру арқылы уақытша кедендік декларациялауға жол беріледі.

2. Қазақстан Республикасының аумағынан әкету кезінде кедендік операциялар жасалатын немесе жөнелтілетін орыннан, сондай-ақ Қазақстан Республикасының аумағына келетін немесе әкелінетін орыннан мәлімделген кедендік рәсімге сәйкес шығарылған тауарларды беру жүзеге асырылатын уақыт кезеңі күнтізбелік айдан аспауға тиіс (бұдан әрі осы бапта – беру кезеңі). Бұл ретте осы Кодекстің [375-бабына](#) сәйкес Қазақстан Республикасының аумағында немесе одан тысқары жерлерде орналасқан есепке алу құралдарын орнату орындары құбыржол көлігімен өткізілетін тауарларды жөнелту немесе әкелу орындары болып табылады.

Тауарларға арналған уақытша декларацияны кеден органдары беру басталғанға күнтізбелік он бес күн қалғанда ғана қабылдайды.

3. Тауарлар берілгеннен кейін декларант осы тармаққа сәйкес тауарларға арналған толық декларацияны беруге міндетті.

Тауарларға арналған толық декларацияны беру тауарларға арналған уақытша декларацияда мәлімделген тауарларды беру кезеңі аяқталған күннен кейінгі күннен бастап күнтізбелік тоқсан күннен кешіктірілмей жүзеге асырылады.

Декларанттың уәжді жолданымы бойынша толық декларацияны (толық декларацияларды) беру мерзімін кеден органы беруді аяқтауға қажетті, бірақ қырық бес жұмыс күнінен аспайтын мерзімге ұзартады.

Кеден органы лауазымды адамының кедендік декларацияны толтыруы

Тауарларды кедендік декларациялау мақсаттары үшін тұлғаның таңдауы кеден органы лауазымды адамының транзиттік декларацияны, жолаушыларға арналған кедендік декларацияны, көлік құралына арналған декларацияны, сондай-ақ тауарларды экспорт кедендік рәсімімен орналастыруға байланысты кедендік операцияларды жасаған кезде тауарларға арналған кедендік декларацияны толтыруына жол беріледі.